

ДИЈАЛЕКАТСКИ РЕЧНИЦИ И ГРАМАТИКА²

Сажетак: У раду се говори о граматичким информацијама које треба да садржи дијалекатски речник како би се лексеме могле што потпуније објаснити. Пажња се скреће на обраду рефлексивних и нереклексивних форми глагола, на исказивање глаголске рекције, третирање трпних и радних глаголских прилога као засебних одредница, на обележавање множинских значења градивних и апстрактних именица, на потребу представљања компаратива неких придева као засебних одредница и др.

Кључне речи: лексикографија, дијалекат, граматика, дијалекатски речник.

Увод

Познато је да речници не трагају само за семантичком вредношћу неке речи и да потпуно објашњење лексеме није могуће без уношења фонолошких, морфолошких, творбених, па и синтаксичких момената.³ Знатан део граматике улази у радни задатак лексикографа. Немали је фонд лексема који дефинишемо преко њихове функције. Обрада везника и релативних заменичких речи залази у област синтаксе реченице, обрада предлога у област падежне синтаксе. Значења глагола често зависе од тога да ли и у ком падежу уз њих стоји допуна итд.

Идеја о потреби повезивања семантичког и синтаксичког, и уопште граматичког, описа језика обележила је лингвистичка истраживања друге половине XX века. Заступници интегралних језичких теорија, које се јављају у то време, сматрају да је за потпуни опис језика потребан „тандем – речник и граматика“ (Тополињска 2002: 33), као и да речник и граматика морају да буду међусобно „усаглашени по типу информација које се у њих уносе ... и по начину на који се бележе“ (Апресјан 1995: 135).

¹ stjovicr@yahoo.com

² Овај рад је настао у оквиру пројекта 178009: Савремени српски језик и српска лексикографија, који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије.

³ Приказ лексикона мора „да садржи сву синтаксички (и, шире, граматички) релевантну информацију, тј. да бде интегрални лексикон (Поповић 1997: 481).

Дијалектаском речнику треба да претходи лингвистички опис говора. Тек тада можемо знати које граматичке податке треба унети у речник. Сложићемо се са ставом да је најбољи дијалекатски речник онај који приказује целовиту лексику једног дијалекатског идиома⁴. Међутим, у недостатку таквог речника драгоцени су и они које, прилично неодређено, зовемо диференцијалним, нарочито ако су богато илустровани примерима.

Указати на то које све граматичке податке треба да садржи дијалекатски речник и када и како граматика мења значење речи значи сачинити целокупан концепт израде речника. То је захтеван и сложен задатак коме треба приступити не само пре почетка израде речника него и пре почетка сакупљања, систематског и циљаног, лексичке грађе. Како то надилази оквире овога рада, ограничили смо се само на неке од најизразитијих проблема са којима су се суочавали аутори постојећих дијалекатских речника, као и на неке начелне непомене.

1.1 Највише проблема уочили смо у презентовању *глагола*. Непотпуне или погрешне информације налазимо код глагола који имају нереклексивну и рефлексивну форму. У постојећим дијалекатским речницима они се обично обрађују тако што се повратна речца *се* ставља у заграду, а онда се даје јединствена дефиниција. Овакав поступак указује на то да ове две форме имају исто значење (уосталом и дефиниција је јединствена), што најчешће није случај.

Примери⁵:

а́бит (се) ... *губити концентрацију, збуњивати (се)*. — Пòчо си да се а́биш. А́била се неко врéме. Ево неко врéме пòчала је да се а́би.

вóзи (се) ... Вóзе сéно. Вóзи се лéтина.

врзý(ј)е (се) ... **1.** *веже (се)*. — Отишáл да прáви ју́жице, да врзýемо снóпје. Такóј се говéче не врзýје, це обéси. **2.** *замеће плод*. — Есí погледáла: несú ли компири́ почéли да врзýју. Млóго у́баво почéл да врзýе гра́. **3.** *носи*. — Јóш врзýје црну шами́ју за свéкра.

---

⁴ „Дијалекатском лексиком ... мора се сматрати укупност лексичког инвентара, са свим фонолошким, морфолошким, творбеним и семантичким карактеристикама присутним у једном ненормираном идиому“ (Петровић 1982: 196). „Идеално замишљен речник ма којег језика – овде мислимо како на језик појединог народа тако и на језик писца – појединца, језик дијалекта, одређене регије или и посебне социјалне средине – треба да донесе све у њему постојеће речи“ (Стевановић 1982: 289).

⁵ Примери су узети из постојећих речника, али без навођења извора, јер циљ овога рада није критика поменутих лексикографских остварења, који су, већином, због богатства грађе, као и због солидне лексикографске обраде врло коректни, а пропусти често произлазе из непотпуности грађе или из тежње за уштедом простора (што понекад, додуше, не донесе и најсрећније решење).

врнут (се) ... *вратити (се)*. — Још се није врнула. Брзо се врни.

искривајчити (се) ... *искривити, накривити*. — Виш како се искривајчило 'сено'.

одмáрат (се) ... *прекинути рад, путовање ради умора*. — Прѣдвече око четйри сáта опет одмáрамо. Пòсе тога док сунце не зађе не одмáрамо више. Око четйри сáта òпе да одмáрамо мáло.

осундат (се) ... *опустити се, олабавити, одмотати се*. — Понèкад би се онá оснòва осундáла на вртило, никад крâј да ју нађеш. Замрси се онò пл`етиво кад се осундá са клупчета.

шѣтат (се). — Рѣко му дòктор да шѣта свàки дáн. Свàки дáн се шѣтам помáло.

У наведеним примерима истог су значења само *шетат* и *шетат се* и ту повратна заменица *се* може да стоји у загради после неповратне форме (остаје непознато да ли глагол у овом говору може бити и прелазан, што би захтевало допуну: *шетат* (некога), нпр.: „Шетам дете“). Исто значење имају и рефлексивна и неререфлексивна форма глагола *одмарат*, с тим што аутор није потврдио повратни облик, већ само неповратни, и то чак са три примера, а да постоји и *одмарат се* закључујемо на основу потврда под одредницом *одморит се*. И код овог глагола остаје отворено питање може ли бити прелазан, што захтева допуну *одмарат* (нешто): „Одмори мало очи“. Код глагола *абит (се)* такође је нејасно може ли се рећи „Почео си да абиш“, што казује овако успостављена одредница. Глагол *врнут (се)* потврђен је само двама потврдама с рефлексивним глаголом, док обично значење неререфлексивног облика „дати натраг оно што се узело“ није потврђено. Није потврђена ни неповратна форма глагола *искривајчити* и *осундат*, мада би се код глагола с тако обичним значењима могла очекивати. У примеру под *врзује се* налази се „скривен“ глагол *обесити* у значењу „обесити се“, што би било интересантно донети под посебном одредницом.

Извесно је да су ове празнине најчешће резултат недостатка грађе. У једном од наших најбољих дијалекатских речника нису, нпр. забележене неререфлексивне форме *помицати* и *помирити* (форма *помицати се* потврђена је примером: „Није се помицо òдатле док није òтишо у пèнзију“, чије значење не бисмо оквалификовали као преносно, како стоји у речнику, док је облик *помирити се* богато засведочен), нема ни рефлексивних облика *раширити се*, *замастити се*, *мритити се* (неререфлексивни су солидно илустровани примерима). Чини нам се, ипак, да је тако обичне речи и значења требало потражити, поготово када су у питању аутори који су носиоци дијалекта (наравно, ту долазимо до познатог проблема недостатка кадра, времена, средстава итд.).

Пажњу треба обратити и на то да се глаголи у рефлексивном облику у српском језику користе и у деагентизованим, обезличеним реченицама

(формираним од непрелазних или факултативно прелазних глагола, нпр.: „О томе се много говори“; „Овде мора да се ћути“), као и у реченицама с рефлексивним пасивом („Та песма се лако памти“), што није потврда за рефлексивну форму. Тако и горе наведени примери: „Вóзи се лéтина“ и „Такóј се говéче не врзúје“ нису потврда за рефлексивну форму глагола.

С друге стране, примери: Свè ми се арабáтило“ и „Мóра да се арабáти ако се не чува“, донете под *арабáтит* јесу потврда за рефлексивну форму и значење „дотрајати, доспети у стање истрошености, постати истрошен“, а потврда за *арабáтит* и наведену дефиницију „довести у стање дотрајалости“ јесте само пример: „Арабáтиће ми кòсу“.

1.2 Изнети примери показују да је потребно засебно обрадити неповратне и повратне облике (свакако, ако им се значења разликују), као што треба повратне одвојити од узајамноповратних. Треба водити рачуна и о томе да глагол у рефлексивном пасиву није повратан и да га треба обрађивати под нереплексивном формом.

С друге стране, пожељно би било експлицитно показивати категоријално обележје прелазности (што, додуше, углавном не раде ни наши речници књижевног језика, као ни дијалекатски).⁶

1.3 Систематско навођење допуна уз глаголе, нарочито ако од њих зависи значење речи, било би веома корисно.

Тако глагол *држати се* без допуне остварује значење „бити крепак, бити у снази, добро изгледати“: „Они се герељи још држе“, „Наш деда се добро држи још“, допуном у генитиву остварује значење „придржавати се (неких ставова, схватања, обећања итд.)“: „Он се увијек држао ријечи“, а допуном у локативу значење „одржавати се у одређеном положају“: „Једва се држи на ногама“, односно у акузативу са значењем локатива: „Једва се држи на нòге“. Глагол *заронити* без допуне значи „загњурити се“, а с допуном (нешто) „потопити у воду“: „Зарони главу, не бој се“, глагол *слушати* с допуном *нешто* значи „примати чулом слуха“, а с допуном *о некоме, нечему* – „имати информације, сазнање о некоме, нечему“ итд.

Важно је знати у ком падежу стоји допуна без обзира на то мења ли она значење речи или не. На пример, у Васојевићима је: *помáгат (некога)*: „Бòгами су ме и помáгали“; *пòмој (некога)*: „Ўвијек су ме виђели и чўли и

---

⁶ Аутори Речника САНУ сматрали су да га не треба посебно истицати, јер је то могуће уочити из дефиниције и примера: „При обради глагола не треба спомињати да ли је он прелазни или непрелазни – цело или у неком свом значењу, и које падеже тражи уз себе, пошто је то ствар синтаксичког развоја језика, што се, уосталом, види из примера“ (Упутства, чл. 300). Поступак је сличан и у шестотомном Речнику Матице српске, док се у једнотомном Речнику српскога језика рекција често експлицитно истиче. Додуше, У Речнику народног говора у Црној реци „бележи се прелазност/непрелазност (Илић 2005: 38).

помòгли“, док је у Метохији *помòгнут (некоме)*: „Стїгоше ми чòрице да ми помòгну понèшто“; у Ускоцима је: *вљèровати (некога)*: „Нè бој, дòћи ће òна, вљèрїј ме“; „Ја те вљèруем“, а код бачких Буњеваца: *вїроват (некоме)*: „Он сàмо својој жèни вїрује“. На основу примера: *Ўкраде ме онà ајдучїца*“ и „По очїма се познàјè да ће *те* укрàдè онà ајдучїца“ (наведених под одредницом ајдучица) рекли бисмо да у Метохији глагол *украс* (уз уобичајено значење „присвојити туђе“ и допуну *некоме нешто*) може да значи и „крадом узети од некога, покрасти“ и да иде с допуним *некога*.

1.4 Носиоци различитих синтаксичких и семантичких информација о глаголима јесу суфикси *-(j)ети* и *-ити*. Као што је познато, са *-(j)ети* се творе медијални непрелазни глаголи са значењем „поста(ја)ти оно што значи придев у основи“, а са *-ити* прелазни активни глаголи са значењем „(у)чинити некога/нешто онаквим што означава придев у основи“: црнети/црњети : црнити. Интересантно би било видети чува ли се у дијалектима та разлика на којој се инсистира у речницима и нормативним приручницима, у коликој мери и који суфикс превладава. Ове податке углавном не доносе дијалекатски речници (као, махом, ни монографски описи говора). У некима, у којима су дати дешава се да због неинформативних примера не знамо да ли је то књишки успостављена разлика или она заиста постоји, нпр.: *белети се*: „Веш се бели на обали“; *белити*: „То се после бели“ (истина, због морфолошке подударности у презенту, а у ијекавским говорима и у радном придеву, тешко је одредити који је облик у питању). Илустративни су примери за глаголе овога типа дати су у речнику Качера, у коме је јасно показано ширење суфикса *-ити* и на медијалне глаголе:

излáпити/излáпати ... *посенилити*. — Можда сам ја излáпила. Излáпио ко Гајина крмача.

òматорити *остарити*. — ... Ко прèђе осàмнаèсту – он је òматорио.

1.5 У речницима се прибегава разним поступцима да би се уштедео простор. Мислим да би се уштеда могла постићи смањивањем броја примера код глаголских именица и прикључивањем ових именица глаголу – оне као аутоматске творбе нису посебно интересантне, осим ако је њихово значење одступило од глаголског значења, као нпр.:

бајање с 1. гл. им. од *бајати*. 2. болест узрокована бајањем.

брање с1. гл. им. од *брати*. 2. зелена крма за стоку.

Интересантно би било забележити сваку глаголску именицу од свршеног глагола, како би се могло видети да ли оне још живе у говору и у коликој мери, нарочито ван црквене лексике. Затим, требало би више простора уступити глаголским придевима – и радним и трпним, јер су они подложни ле-

ксикализацији. Њихово значење се неретко издваја из система на тај начин што им значење постаје самостално у односу на оно које имају у оквирима глаголске промене:

з̑ам̑анут, -а, -о *неуобичајеног понашања, с блажим обликом психичке нестабилности.*

р̑ушан, -шна, -шно *ожалостиен, у жалости.*

пр̑епуко, -кла, -кло *пригушен, храпав, промукао (о гласу).*

Дакле, сваки трпни и радни придев који је развио и друго значење осим онога који има глагол од којег је изведен, треба издвојити у посебну одредницу и посведочити примерима.

2.1 При обради *именица* граматичке информације зависиће од дијалекатских специфичности и разликоваће се од говора до говора. Као путоказ за то могу нам послужити упитници за израду дијалектолошких монографија, којима се дијалектолози и иначе служе. Уз номинатив једнине треба навести генитив у случају неког акценатског, фонетског или обличког одступања (у односу на оно што пише у претпостављеном монографском опису дијалекта), нпр.: *бакар, бакара; уста, усти*, одн. *уста, уста; говедо, говеда* или *говедо, говедета; бабо, -а* (нарочито у К–Р диј.); *Миле, Мила* или *Миле, Милета*. У ном. мн. интересантан је податак има ли проширења типа *вук-ови, бркови* или су: *вуци, брци* итд.

Уз обавезну и уобичајену ознаку рода ваљан би био податак да именица има само једнину (*стид* само јд.) или само множину (*бабине* ж мн.), затим да има (ако има) суплетивну множину (или две такве множине), коју треба успоставити и као посебну одредницу: **теле** с (супл. *телад*); **телад** ж зб. *им. од теле*, као и ако има и регуларну и суплетивну множину: **теле** с (мн. *теоци*, супл. *телад*).

2.2 Познато је да се градивне и апстрактне именице обично користе у једнини. Кад се користе у множини, имају другачије значење. Та множинска значења онајчешће се не бележе. Експлицитно и систематично навођење информације овог типа било би веома корисно, нпр. **љубав** ж 1. само јд. *осећање велике наклоности, нежности према некоме*: родитељска љубав. 2. само јд. *добри међусобни односи, пријатељство*: бити у љубави. 3. (овде се може нагласити јд. и мн., а може остати и без ознака, јер је на другим местима речено да постоји само јд.) *драга, вољена особа*: све његове љубави.⁷

3.1 Придеви се наводе у сва три рода, што је општепознато и прихваћено. Указали бисмо, међутим, на неке непрецизности при навођењу настава-

---

⁷ Навођење ових података карактеристично је за руску лексикографију, док у нашој још увек није у пуној мери заступљено.

ка, које могу да пруже нетачну граматичку информацију, нпр. *алобѿтан*, -а, -о читамо: *алобитан*, *алобитана*, *алобитана*. Наставак треба да почне од последњег непромењеног гласа: *алобитан*, -тна, тно (мора да се покаже непостојано а). С друге стране, у примеру *бачварски*, -ска, -ско, довољно је било дати само завршне вокале -а, -о.

3.2 Интересантно је код придева наводити и придеве супротног значења, нпр.:

благ, -а, -о 1. *пун кроткости, нежности, доброте*: блага жена. 2. *попустљив*; супр. строг: благ родитељ. 3. *подношљив*; супр. тежак: бреме је моје блаже. 4. *који се поступно уздиже или спушта*; супр. стрм: блага падина.

3.3 У лексикографској пракси је уобичајено да се компаратив придева наводи када творбено одступа (благ – блажи) и с правом је примећено да успостављање компаратива као посебне одреднице оптерећује речник (Илић 2005: 81). Међутим, када је компаративни облик значењски компаратив од једног придева, а творбено од другог, то треба истаћи посебном одредницом, нпр.:

велик, -а, -о (комп. виши) *који је по размерама изнад просечног*: велики дечак, велики капут, велика глава.

виши, -а, -е *комп. од велик*. — Јѿвѿ је виши гѿзда нѿ Марко.

3.4 Када је реч о компаративу придева, интересантно би било обратити пажњу на компаративе с префиксима типа: *омањи*, *повећи* и сл. Од њиховог значења зависиће да ли ћемо их третирати као лексички или као граматички проблем, тј. да ли ћемо их доносити као посебне одреднице и дефинисати (**повиши**, -а, -е *подоста, прилично висок*) или ћемо их припајати позитивском облику као њихове граматичке компаративе (**подалек**, -а, -о (комп. подаљи)).⁸ У књижевном језику, као и у добром делу дијалеката, судећи по подацима из њихових монографских описа, оправдан је први поступак, јер *повећи* није компаратив од повелик, не значи „више повелик“, наслања се непосредно на *већи* и *велик* и представља резултате творбе речи а не граматичке флексије. Значење је ублажено и код позитива (*новелик* и код компаратива (*новећи* (Стијовић 1983: 109–111; Стијовић 2007: 163). Интересантно је утврдити да ли је ублажавање веће код компаратива, јер постоје два средства ублажавања – префикс *-но* и апсолутни компаратив, или су они синоними (да ли је, дакле, (*новелик* „прилично велик, доста велик“, а (*новећи* „нешто већи од осталих“ или те разлике нема (бар не у свим контекстима и ситуацијама).

⁸ Ово се не односи на П–Т зону, у којој то јесте граматички проблем.

3.5 Суперлатив придева не уноси се у речник, свакако као аутоматска творба. Међутим, суперлатив у комбинацији са префиксом *по-* могао би бити интересантан са семантичког гледишта, ако би се утврдило да такав суперлатив означава блажи степен особине од оног означеног позитивом и компаративом: „Понајбољи су моји коњи“ – *вероватно најбољи, међу најбољима*. Овом придевском типу посвећена је извесна пажња у дијалектолошкој литератури (Пешикан 1965: 161; Милетић 1940, 423).

4. Приликом дефинисања пунозначних речи треба водити рачуна да се уместо лексема не дефинише контекст или синтагматски израз. Тако је, нпр., лексема *засуче* представљена на следећи начин:

засуче 1. *наљути се*. – К’д засуче бркови бегјај од њега. 2. *спреми се добро*. – Засучи рукави и ватај малтерку.

Из примера се јасно види да су дефинисане синтагме „засукати бркове“ и „засукати рукаве“. Ако се овај глагол налази само у поменутиим синтагмама, онда је требало тако рећи:

засуче 1. у изразу „засуче бркови“ *наљути се*. — Пример. 2. у изразу „засуче рукави“ *озбиљно прионуо на посао*. — Пример.

Ако, међутим, постоје и уобичајена значења „увити, упрести (бркове)“ и „задићи, подавити (рукаве, ногавице, сукњу)“, требало је навести прво њих, а затим изразе под посебном тачком.

Синтагматске, као и фразеолошке изразе треба наводити код оне речи која има тежишно значење или код оне која остаје „непроменљива“: „рећи (казати) у очи“ треба навести под око, а „(из)млатити, (ис)тући, (из)ударати као вола у купусу“ под во. Код других речи из изрази треба ставити контролну одредницу, која ће упутити на реч под којом се налази израз.

5. *Непунозначне врсте речи*, као и прилози, обележавају се квалификатором којим се одређује врста речи (прил., предл., везн., узв., речца). Хомонимни парови доносе се на различите начине у постојећим речницима, а чини нам се да су прихватљива два (нарочито други): 1) могу се представити у оквиру полисемантичке структуре једне лексема (нпр. **али** 1. *везн. супротни*: Запевао бих али сам промукао ... 4. (у прил. служби) *за појачавање онога о чему се говори*: Сместа, али сместа да си дошао) и 2) могу се представити и као две одреднице (нпр. **близу** прил. *на малом одстојању, недалеко*. – Он станује близу. **близу** предл. *покрај*. – Ено га близу капије.). Мада се у речницима овакве две одреднице обично обележавају степеновањем, које је карактеристично за хомониме, савремена лексиколошка литература

сматра да их не треба степеновати, будући да хомоними не могу бити речи различите врсте (Драгићевић 2007: 320).

6. Овиме свакако није исцрпено све на шта би требало обратити пажњу при изради дијалекатског речника, али сматрамо да указује на неке моменте који се не би смели занемарити при изради тзв. диференцијалних речника, чак ни у ситуацији када тежимо уштеди простора. Потпуне напомене могу се дати тек када се сагледа целокупан лексички корпус и када се пред собом има граматичка структура говора.

Литература

- Апресјан 1995: Ю. Д. Апресјан, *Интегрално описане језика и системна лексикографија*, Москва: Росијска академија наука. Институт руског језика им. В. В. Виноградова.
- Драгићевић 2007: Р. Драгићевић, *Лексикологија српског језика*, Београд: Завод за уџбенике.
- Илић 2005: Мирјана Илић, *Лексикографски поступци у дијалекатским речницима југоисточне Србије*, Просвета, Ниш.
- Петровић 2002: Драгољуб Петровић, *Дијалекатска лексика и речник стандардног језика*, Дескриптивна лексикографија стандардног језика и њене теоријске основе. Зборник радова, Београд: САНУ и Институт за српски језик САНУ – Нови Сад: Матица српска.
- Милетић 1940: Бранко Милетић, *Црмнички говор*, Српски дијалектолошки зборник, књ. IX, Београд: Српска краљевска академија.
- Пешикан 1984: Митар Пешикан, *Опита и специфична лексика у дијалекатским и историјским речницима*, Лексикографија и лексикологија. Зборник радова, Нови Сад: Матица српска – Београд: Институт за српскохрватски језик и.
- Пешикан 1965: *Староцрногорски средњокатунски и љешански говори*, Српски дијалектолошки зборник, књ. XV, Београд: Институт за српскохрватски језик.
- Поповић 1997: Љубомир Поповић, „Интегрални модел међуодносно синтаксичког система, речника и текстова“, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 26/2, 469–482: Београд: Филолошки факултет.
- Поповић 2003: Љубомир Поповић, „Интегрални реченични модели и њихов значај за лингвистички опис и анализу корпуса“, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 31/1, 201–220, Београд: Филолошки факултет.
- Стевановић 1982: Михаило Стевановић, „Синтакса у лексици“, у: *Лексикографија и лексикологија*, зборник реферата, Београд: САНУ, Институт за српскохрватски језик и Филолошки факултет – Нови Сад: Институт за јужнословенске језике Филозофског факултета у Новом Саду и Матица српска, 289–296.

Стијовић 1983: Рада Стијовић, *Префиксација придева у српскохрватском књижевном језику*, Зборник за филологију и лингвистику, XXVI/1, Нови Сад: Филозофски факултет.

Стијовић 2007: *Говор Горњих Васојевића*, Српски дијалектолошки зборник, књ. LIV, Београд: САНУ и Институт за српски језик САНУ.

Рада Р. Стијовић

NASLOV

Резиме: У раду се говори о граматичким подацима које треба да садржи дијалекатски речник како би информације о речима биле што потпуније.

Аутор указује на то да је потребно засебно обрадити неповратне и повратне облике, као и да треба повратне одвојити од узајамноповратних. Треба водити рачуна и о томе да глагол у рефлексивном пасиву није повратан и да га треба обрађивати под нерелективном формом.

Пожељно је експлицитно показивати прелазност глагола. Требало би наводити допуне уз глаголе (помагати *некога* или помагати *некоме* и сл.) нарочито ако од њих зависи значење речи, нпр., глагол *држати се* без допуне остварује значење „бити у снази, добро изгледати“, а допуном у генитиву значење „придржавати се (неких ставова, схватања)“.

Као посебне одреднице треба обрађивати трпне и радне придеве који су развили и друго значење осим онога који има глагол од којих су изведени (нпр., **з^ам^анут** *неуобичајеног, нестабилног понашања*).

Интересантно је видети чува ли се у дијалектима разлика између медијалних непрелазних глагола на *-(j)ети* и прелазних активних глагола на *-ити* (црнети/црњети : црнити).

При обради именица корисно је навести податак да она има само једнину (*стид* само јд.) или само множину (*бабине* ж мн.), да има суплетивну множину (или две такве множине), коју треба успоставити и као посебну одредницу, или и регуларну и суплетивну множину.

Било би корисно бележити множинска значења градивних и апстрактних именица.

Треба обратити пажњу на случајеве када је компаративни облик придева значењски компаратив од једног придева, а творбено од другог (**виши** *комп. од велик*).

У раду се говори и о обради хомонимних парова.